

Další možný způsob záchrany srnčat

Se zájmem jsem si přečetl článek, zveřejněný v čísle 3/2019 časopisu Myslivość, který se týkal elektronických plašičů zvěře instalovaných před sečením pácin. Jedná se o elektronicky složitá a nákladná zařízení, na které je sice možno čerpat dotace, ale obávám se, že v praxi se širokého uplatnění nedočká.

Z praxe vidím proti několik důvodů:

Použití tohoto plašiče předpokládá perfektní spolupráci se zemědělským podnikem, zejména dodržení termínu a doby sečení porostu, aby bylo možno tento plašič včas umístit, ale také před vlastním sečením včas uklidit.

Uklid těchto zařízení není nic příjemného, brouzdáte-li se někdy až po pás mokřím porostem. A sbírat plašiče motorovými vozidly v porostech by se asi zemědělcům nelíbilo, nezbývá než se prodírat vzrostlým porostem.

Zemědělské podniky sklízí v době senoseče i několik desítek hektarů denně na různých místech, takže by byla potřeba instalace a následný sběr několika plašičů. Při větším počtu je to pak o potřeba buď více myslivců a nebo extrémní fyzické napětí pro jednoho či dva myslivce.

Bohužel se také domnívám, že toto zařízení by bylo nutno po celou dobu instalace střežit, neboť zkušenost je taková, že viditelná zařízení nám byla mnohdy zcizena, a to i obyčejné bateriové blikáče a buzčáky s nízkou účinností.

Na Žďársku jsme v loňském roce v pěti honitbách vyzkoušeli novou metodu, která se nám osvědčila, je poměrně levná, málo pracná a hlavně účinná.

Použili jsme smotky slisované dřevité vlny ve formě válečku o průměru asi 3 cm, je to obyčejný váleček prodáváný jako podpalovač. Válečky jsme napachovali koncentrátem a poházeli do porostu určených pro sklizeň pácin už 3 až 4 týdny před uvažovanou sklizní. V praxi aplikujeme tak, že do plastové lahve s uříznutým zúženým hrdlem vhodíte několik smotků a vstříknete na smotky pachový koncentrát. Při pochůzce po porostu pak vždy po asi 30 m vyhodíte jeden smotek. Na 1 ha stačí prostorově rozmístěných 10 smotků. Pach v porostu drží a smotek se postupně rozpadne, po sklizni totálně vyčpí.

Naše zkušenost je taková, že do zapachovaného prostoru srny nenakladou srnčata a jen velice opatrně tam paství. Byli jsme ujištěni, že použitý koncentrát je ekologický a neškodný, stejně tak dřevitá vlna je přírodním materiálem, který se v přírodě po čase rozloží.

Ve všech pěti zkušebních honitbách, kde byl tento způsob aplikován, nedošlo na ošetřených plochách k žádnému vysečení srnčat. Tento způsob je ekologický a finančně minimálně nákladný. Aplikace na 1 ha představovala částku 48 Kč za materiál – smotky dřevité vlny. Další položkou je nákup koncentrátu.

Tento způsob ošetření porostu je z našeho pohledu v praxi nejvýhodnější a nejefektivnější, nevyžaduje žádné složité zařízení, lze provést s předstihem před sklizní a hlavně není třeba těsně před sečením nic z porostu vynášet, odinstalovávat, nehrozí ani riziko odcizení nenechavci. Prostě jen do narůstajícího porostu umístíte ve vhodný čas zapachované smotky. Námí ověřená délka účinnosti tohoto opatření je zhruba jeden měsíc.

Oldřich SEDLÁŘ, , jednatel OMS Žďár nad Sázavou

z myslivecké praxe

EFEKTIVNÍ ZÁCHRANA SRNČAT

Problematika záchrany srnčat při senoseči je řešena se střídavými úspěchy desítky let. Pracnost, časová náročnost a obvykle i nutnost dobré a spolehlivé spolupráce se zemědělci jsou ale velké překážky, které zásadně ohrožují dobrý výsledek a přežití srnčat.

Zabýval jsem se tím, jak jednoduše tento problém vyřešit. Jasně bylo, že využití pachových prostředků by bylo neoptimálnější řešení, které by odstranilo všechny problémy dosud spojené s využívanými metodami. Chyběl už jen levný, dostupný a zejména z hlediska životního prostředí naprosto nezávadný nosič pachové látky. Nakonec se řešení podařilo nalézt a bylo připravené k otestování.

V loňském roce ve spolupráci s OMS Žďár na Sázavou jsme vyzkoušeli naprosto novou metodu, která vedla až k překvapivě dobrým výsledkům.

Podstata spočívá v zapachování prostoru, kde se bude senoseč konat, a tím odradit srny, které by zde kladly srnčata. Pokud už zde srnčata jsou, je zapachování pro srny natolik nepříjemné, že svá srnčata odvedou a přemístí, zároveň jim ale zapachování nebrání v přístupu k srnčeti, a mohou si tedy pro něj dojít a odvést ho do bezpečného prostoru.

Spolehlivost pachových látek je mysliveckou veřejností často zpochybňována na základě zkušeností s pachovými ohradníky u silnic. Pokud jsou ale pachové ohradníky správně instalovány a pravidelně doplňován koncentrát, jsou prokazatelně velmi účinné a počty ztrát na zvěři klesají o padesát a více procent v závislosti na terénu, povětrnostních podmínkách a dalších okolnostech, jako jsou například zvěř hnaná psy či dalším kusem stejného druhu. Velmi zásadní je i pohyb lidí, zejména lidí se psy okolo linky pachových ohradníků, což snižuje účinnost velmi zásadně, protože daný prostor je již pravidelně zapachován pachy podobnými pachovému ohradníku.

Metoda záchrany srnčat je i proto vysoce spolehlivá, protože v loukách není takový pohyb lidí a psů, a když už, tak velmi nepravidelný. Metoda spočívá v umístění nosiče účinné látky v chráněném prostoru, a vzhledem k tomu, že bude fungovat spolehlivě minimálně čtyři týdny, přináší řadu výhod. Hlavní předností je, že není nutné znát přesně na den termín senoseče a nezanedbatelná je i vysoká spolehlivost, pro-

tože vyhledávání pomocí dronů s termokamerami nebo pomocí psů či jen procházením porostů před sečením nikdy neumožňuje nalézt všechna srnčata.

Důležité je správné načasování. Srnčata jsou kladena postupně v poměrně velkém časovém rozmezí, které je zhruba od desátého dubna až do začátku července, a přestože při správném provedení dokážeme zajistit to, že srny svá srnčata spolehlivě během čtyřadvaceti hodin odvedou ze zapachovaného prostoru, a další zde klást nebudou, ale nevyloučíme tím způsobem stresu. Srny totiž velmi pečlivě chrání prostor kolem srnčete v okruhu 40 až 80 m i proti všem ostatním kusům srnčího. Proto je lépe začít dříve, ale s ohledem na předpokládaný termín senoseče podle místních podmínek.

Vzhledem k tomu, že zapachování prostoru je účinné čtyři až osm týdnů podle povětrnostních podmínek, doporučuji rozmístit nosiče s pachovou látkou dva týdny před předpokládaným termínem senoseče. Tím zajistíme jak relativní klid pro srnčí zvěř, tak i jistotu pro případ, že by se senoseč opozdila o týden či dva.

Vlastní nosič je nasekán z lana spleteného z dřevité vlny. Mnohým připomene podpalovače běžně dostupné v obchodní síti. Ovšem pozor – tyto podpalovače jsou obvykle napuštěny prostředky na bázi vosku pro podporu hoření, a nejsou jako nosič pachové látky již použitelné vzhledem k velmi omezené nebo nulové schopnosti nasát pachový koncentrát. Navíc u čisté dřevité vlny je schopnost neznečistit naše životní prostředí a zároveň se rychle tlením rozložit zaručena. Nemusíme tedy po senoseči nic uklízet, příroda se o to sama postará.

Samotná aplikace do porostů je velmi jednoduchá. Pro napuštění nosičů je ideální PET lahev přeříznutá asi 12 cm od víčka, které na lahvi zůstane pevně zašroubováno. Slouží pak jako kornout, do kterého vhodíme nosič a běžným koncentrátem HAGOPUR provedeme tři jednosekundové stříky, jeden na střed a po jednom na každý okraj. Po takovémto napuštění nosič vykloupíme na zem.

Nosiče rozmístíme ve vzdálenosti asi 30 až 35 m od sebe, na jeden hektar tak potřebujeme devět až deset nosičů. Jedno balení koncentrátu HAGOPUR nám vystačí na 200 nosičů, což znamená, že na dvacet ha spotřebujeme 200 nosičů a jeden koncentrát. Nízké náklady jsou tedy další významnou předností této metody záchrany srnčat.

Takže pokud to celé shrnu – stačí objednat, nejlépe přes příslušný OMS, nosiče a koncentráty v potřebném množství, čtrnáct dní před senosečí rozmístit nosiče napuštěné koncentrátem ve čtvercích o straně asi 35 m a je hotovo, srnčata jsou zachráněna.

Objednávky přes OMS doporučuji kvůli nízkým nákladům, cena jednoho kusu nosiče je 1,50 Kč a jednoho koncentrátu je 370 Kč. Samozřejmě je nutné přičíst poštovné. Nicméně v základní ceně vychází ošetření jednoho hektaru plochy na necelých 34 Kč a i s poštovným se budeme rozhodně držet pod hranici padesáti korun. To je rozhodně to minimum, které by myslivci pro srnčí zvěř mohli a měli udělat.

Další možnost, jak využít této metody, je zabránění škod na polních plodinách. Pokusně a s dobrým výsledkem jsme tuto metodu zkusili použít proti škodám v pšenici působených čemou zvěří. Aplikovali jsme přípravek STOP divočákům od firmy HAGOPUR a nosiče byly umístěny ve čtvercích o straně 15 m na začátku mléčné zralosti pšenice.

Je nutné provést další testování této metody zábrany škod na zemědělských plodinách, první výsledek je velice slibný. Určitě budeme rádi, když tuto metodu vyzkouší více uživatelů honitb v různých přírodních podmínkách a v při ochraně různých plodin a porostů a následně do redakce Myslivości napíší formou článku svoje zkušenosti. Ve vzájemné spolupráci a sdělování zkušeností můžeme zdokonalit a nalézt řešení, které by mohlo zásadním, ale přitom vcelku uživatelsky jednoduchým způsobem pomoci řešit ztráty jak na mladé srnčí zvěři, tak i škody na zemědělských plodinách.

Miloš FISCHER